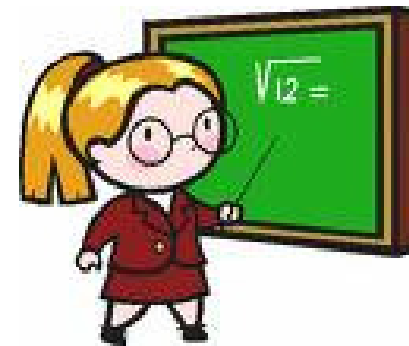

บทเรียนสำเร็จรูปชุดพัฒนาการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี

เล่มที่ 3 (เวลา 3 ชั่วโมง)

เรื่อง การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

โดย

นางประทุม ลาภาอูตย์

โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อ่านและแปลความหมายกราฟของระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้
2. แก่ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แก่ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้กราฟได้
2. แก่ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้การคำนวณได้

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อในการสอน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บทเรียนสำเร็จรูปนี้มีเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเรียนรู้จากง่ายไปหายาก นักเรียนจะค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

บทเรียนสำเร็จรูปชุดนี้ มีทั้งหมด 4 เล่ม จัดทำเป็นเล่มละ 1 เรื่อง มีเนื้อหาครบตามหลักสูตรของเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับเล่มนี้เป็นเล่มที่ 3 เรื่อง การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร จะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ สามารถใช้เป็นเครื่องนำทางให้นักเรียนมีทักษะการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

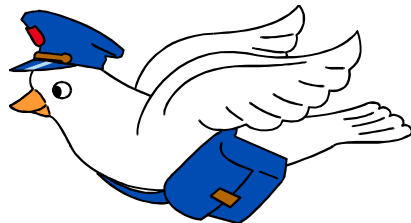
ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้ช่วยสละเวลาให้คำแนะนำชี้แนวทาง ตลอดจนให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ จนกระทั่งบทเรียนสำเร็จรูปชุดนี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดประการใดต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ประทุม ลาภาอุตย์

คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ข้อควรทำสำหรับนักเรียนที่จะศึกษาเรื่องนี้ให้บรรลุ
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ศึกษาบทเรียนนี้ตามลำดับ เมื่อพบคำถามให้ตอบลงใน
ชุดกระดาษคำตอบที่ครูเตรียมไว้ให้
2. ทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนในกระดาษคำตอบ ตรวจคำตอบและ
บันทึกคะแนนไว้
3. ศึกษาบทเรียนทีละหน้าตามลำดับ ศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจก่อน
ทำแบบฝึกทักษะ ถ้าทำแบบฝึกทักษะไม่ได้ให้ย้อนกลับไปดูเนื้อหาใหม่
4. ให้นักเรียนตั้งใจศึกษาบทเรียน ไม่ต้องเร่งรีบหรือกังวลว่าจะ
ทำช้ากว่าคนอื่น ๆ
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน ตรวจคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน
และบันทึกคะแนนไว้
6. เก็บบทเรียนสำเร็จรูปส่งครูผู้สอน

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้กราฟได้
2. แก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้การคำนวณได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. เมื่อเขียนกราฟของสมการเชิงเส้นสองตัวแปรในระบบเดียวกัน เส้นตรงเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไร
  - ก. ไม่ตัดกัน
  - ข. ตัดกันที่จุด ๆ เดียวกัน
  - ค. ตัดกันที่จุดหลายจุด
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. คำตอบของระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีจำนวนไม่จำกัดเมื่อใด
  - ก. เส้นตรงขนานกัน
  - ข. เส้นตรงทับกัน
  - ค. เส้นตรงตัดกันที่จุดเดียว
  - ง. ถูกทุกข้อ
3. จากระบบสมการ $2x + y = 3$ และ $x + 2y = 5$ มีลักษณะของคำตอบอย่างไร
  - ก. ไม่มีคำตอบ
  - ข. มีคำตอบเดียว
  - ค. มีคำตอบไม่จำกัด
  - ง. ถูกทุกข้อ
4. กราฟของระบบสมการ $2x - y = 1$ และ $x + 2y = 8$ มีลักษณะเป็นอย่างไร
  - ก. เส้นตรงขนานกัน
  - ข. เส้นตรงทับกัน
  - ค. เส้นตรงตัดกันที่จุด ๆ เดียว
  - ง. เส้นตรงตัดกันที่จุดหลายจุด

5. กราฟของสมการในข้อใดขนานกับกราฟของสมการ $4x - 5y = 6$

ก. $5x - 4y = 6$ ข. $5y - 4x = 10$

ค. $5x + 4y = 6$ ง. $5x + 4y = 10$

6. คำตอบของระบบสมการ $x + y = 12$ และ $x - y = 6$ คือข้อใด

ก. (9,1)   ข. (9,3)

ค. (-9,2)   ง. (-9,4)

7. คำตอบของระบบสมการ $x - y = 5$ และ $x + y = 19$ คือข้อใด

ก. (12,7)   ข. (12,-7)

ค. (7,12)   ง. (-7,12)

8. คำตอบของระบบสมการ $x + y = 16$ และ $x - y = 0$ คือข้อใด

ก. (8,-8)   ข. (-8,8)

ค. (8,8)   ง. (-8,-8)

9. กราฟของเส้นตรงสองเส้นที่กำหนดด้วยสมการ $y = x + 1$ และ $y = 2x - 1$ ตัดกันที่จุดใด

ก. (2,2)   ข. (2,3)

ค. (2,4)   ง. (2,5)

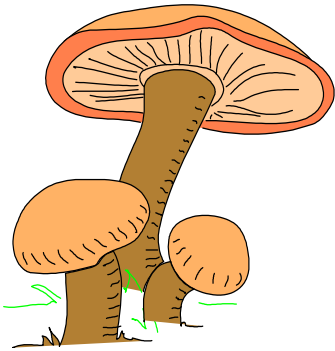
10. คำตอบของระบบสมการ $3x - y = 8$ และ $2x - y = 6$ คือข้อใด

ก. (2,2)   ข. (2,-2)

ค. (-2,2)   ง. (-2,-2)

เฉลยแบบทดสอบก่อน

1. <u>ตอบ</u> ง	6. <u>ตอบ</u> ข
2. <u>ตอบ</u> ข	7. <u>ตอบ</u> ก
3. <u>ตอบ</u> ข	8. <u>ตอบ</u> ค
4. <u>ตอบ</u> ก	9. <u>ตอบ</u> ข
5. <u>ตอบ</u> ข	10. <u>ตอบ</u> ข

มาศึกษาเนื้อหา
และทำแบบฝึก
ทักษะกันนะ
ครับนักเรียน

กรอบที่ 1 การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

คุณครูคะ การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร เป็นการหาคำตอบของระบบสมการใช่ไหมคะ

ใช่ค่ะ การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรมี 2 วิธีคะ
วิธีที่ 1 การเขียนกราฟ โดยเขียนกราฟของสมการทั้งสอง แล้วจุดที่กราฟทั้งสองตัดกัน ก็คือคำตอบของระบบสมการ
วิธีที่ 2 การคำนวณ คือการกำจัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งให้หมดไป โดยใช้สมบัติการเท่ากัน

ก่อนที่จะนักเรียนจะไปเรียนรู้วิธีแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร นักเรียนมาช่วยคุณครูหาคำตอบของสมการนี้ก่อนนะครับ

แบบฝึกทักษะที่ 1 $2x + y = 15$

x	1	2	3	4	5	6
$y = \dots\dots\dots$						

คำตอบของสมการ คือ.....
 .....

เฉลยอยู่ตรงนี้

ได้ค่ะ $2x + y = 15$

x	1	2	3	4	5	6
$y = 15 - 2x$	13	11	9	7	5	3

คำตอบของสมการ คือ $(1,13), (2,11), (3,9), (4,7), (5,5), (6,3)$

กรอบที่ 2 การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร โดยการเขียนกราฟ

แล้วเราจะเขียนกราฟของระบบ
สมการได้อย่างไรคะ

ก่อนที่นักเรียนจะเขียนกราฟ นักเรียนจะต้องหาคำตอบ
ของแต่ละสมการ แล้วจึงนำคำตอบไปเขียนกราฟ

มาศึกษาตัวอย่างกันค่ะ

ตัวอย่างที่ 1

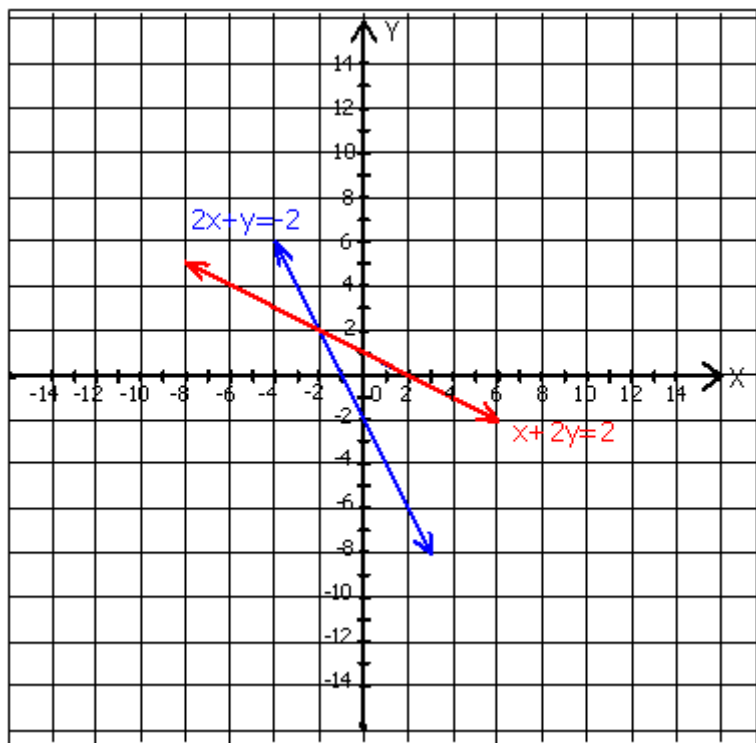
$$x + 2y = 2 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$2x + y = -2 \quad \dots\dots\dots(2)$$

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-2,2), (0,1), (2,0), (4,-1), (6,-2)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-3,4), (-2,2), (-1,0), (0,-2), (1,-4)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

จากกราฟนักเรียนจะเห็นว่ากราฟของสมการทั้งสองเป็นเส้นตรงตัดกันที่จุด $(-2,2)$

เพียงจุดเดียวแสดงว่ามีคู่อันดับเพียงคู่เดียว คือ $(-2,2)$ เป็นคำตอบ

ดังนั้น ระบบสมการจึงมีคำตอบเดียวคือ $(-2,2)$

ตัวอย่างที่ 2

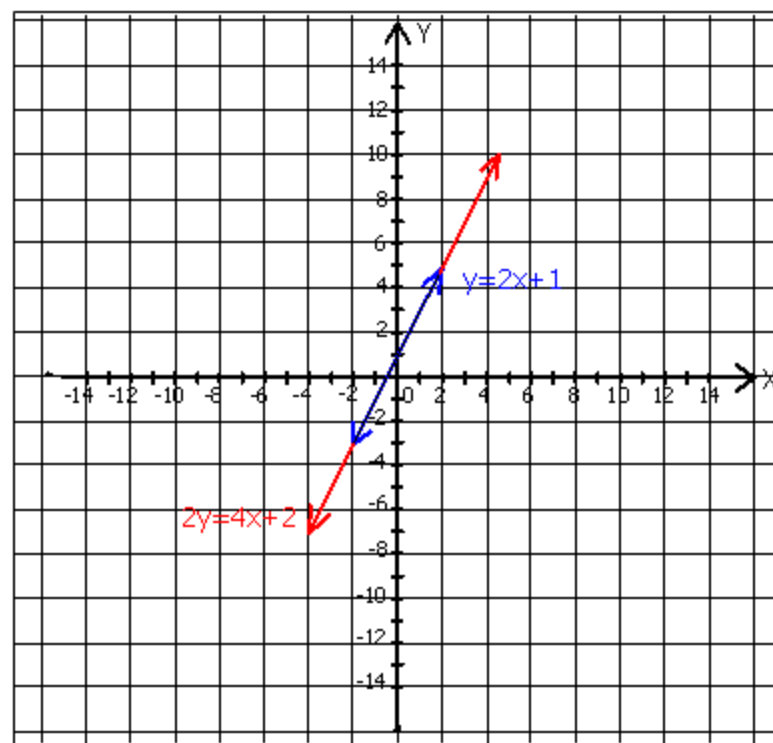
$$y = 2x + 1 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$2y = 4x + 2 \quad \dots\dots\dots(2)$$

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-2,-3), (-1,-1), (0,1), (1,3)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-1,-1), (0,1), (1,3), (2,5)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

จากกราฟนักเรียนจะเห็นว่ากราฟของสมการทั้งสองเป็นเส้นตรงสองเส้นซึ่งทับกัน แสดงว่าคู่อันดับทุกคู่อันดับที่เป็นพิกัดของจุดบนเส้นตรงที่ทับกันนี้ เป็นคำตอบของระบบสมการ

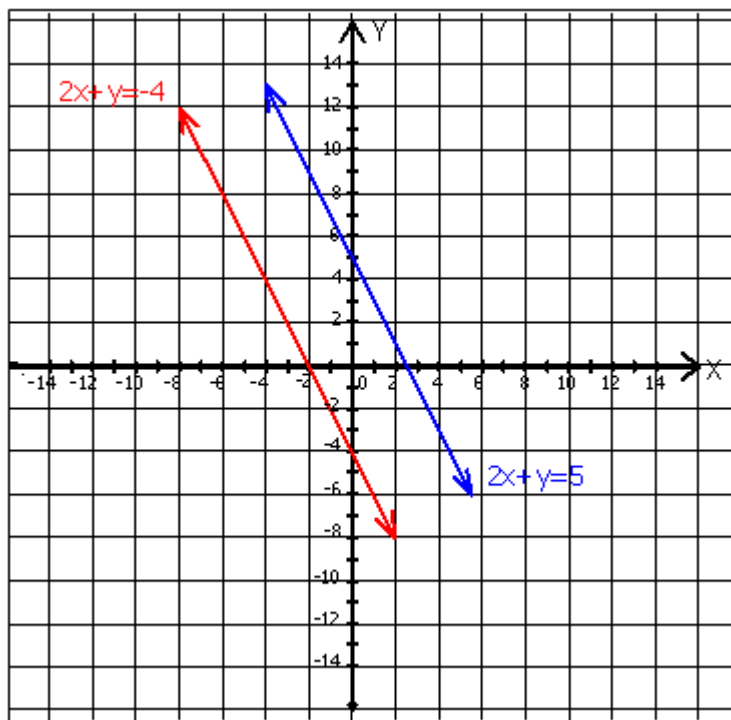
ดังนั้น ระบบสมการนี้จึงมีคำตอบมากมายไม่จำกัด

ตัวอย่างที่ 3 $2x + y = 5$ .....(1)
                           $2x + y = -4$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-2,9)$, $(0,5)$, $(2,1)$, $(4,-3)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-2,0)$, $(-1,-2)$, $(0,-4)$, $(1,-6)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

จากกราฟนักเรียนจะเห็นว่ากราฟของสมการทั้งสองเป็นเส้นตรงสองเส้นซึ่ง
 ขนานกัน จึงไม่มีจุดตัด
 ดังนั้น ระบบสมการนี้จึงไม่มีคำตอบ

จากตัวอย่าง นักเรียนลองแก้ระบบ
 สมการโดยการเขียนกราฟดูบ้างนะครับ

แบบฝึกทักษะที่ 2

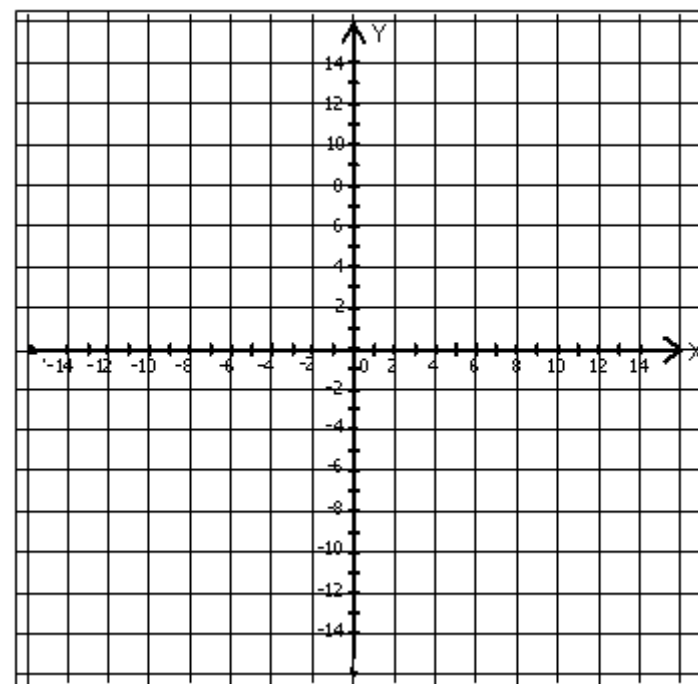
$x + y = 11$ .....(1)

$x - y = 9$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1,...)$, $(0,...)$, $(1,...)$, $(10,...)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(0,...)$, $(3,...)$, $(5,...)$, $(10,...)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด .....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ .....

เฉลยอยู่นะครับ

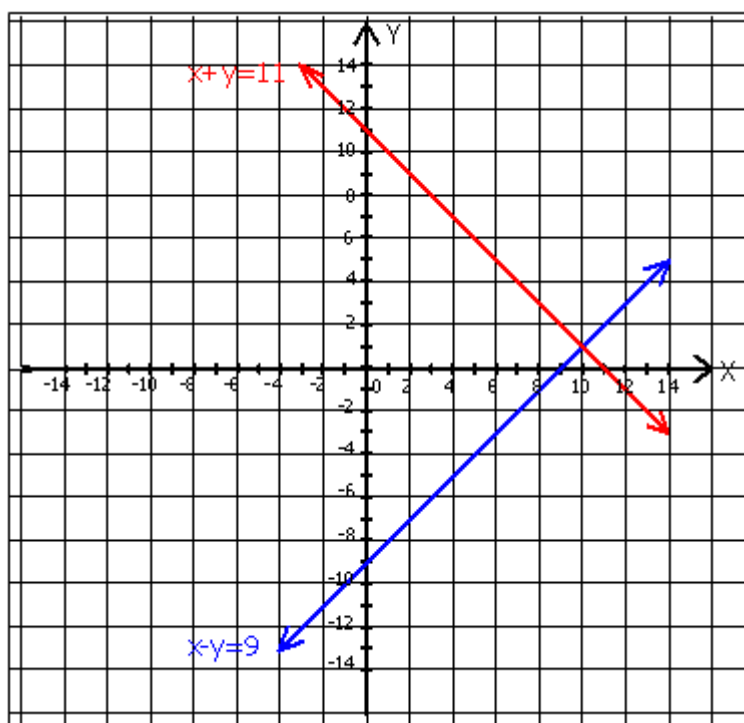
$$x + y = 11 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$x - y = 9 \quad \dots\dots\dots(2)$$

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1,12)$, $(0,11)$, $(1,10)$, $(10,1)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(0,-9)$, $(3,-6)$, $(5,-4)$, $(10,1)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด $(10,1)$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ $(10,1)$

เป็นอย่างไรบ้างคะ จากตัวอย่างข้างต้น
นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับคำตอบของระบบ
สมการกันหรือเปล่านั้น

คำตอบของระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรจะเป็น
อย่างไรอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวต่อไปนี้

- 1) มีคำตอบเดียว คือ จุดที่กราฟตัดกัน
- 2) มีหลายคำตอบ เพราะ กราฟซ้อนทับกันหรือเป็น
เส้นตรงเดียวกัน
- 3) ไม่มีคำตอบ เพราะกราฟขนานกัน หรือเพราะไม่มี
จุดร่วมของกราฟทั้งสอง

เข้าใจแล้วเราไปทำแบบฝึกหัด
กันนะครับ

แบบฝึกทักษะที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยวิธีการเขียนกราฟ

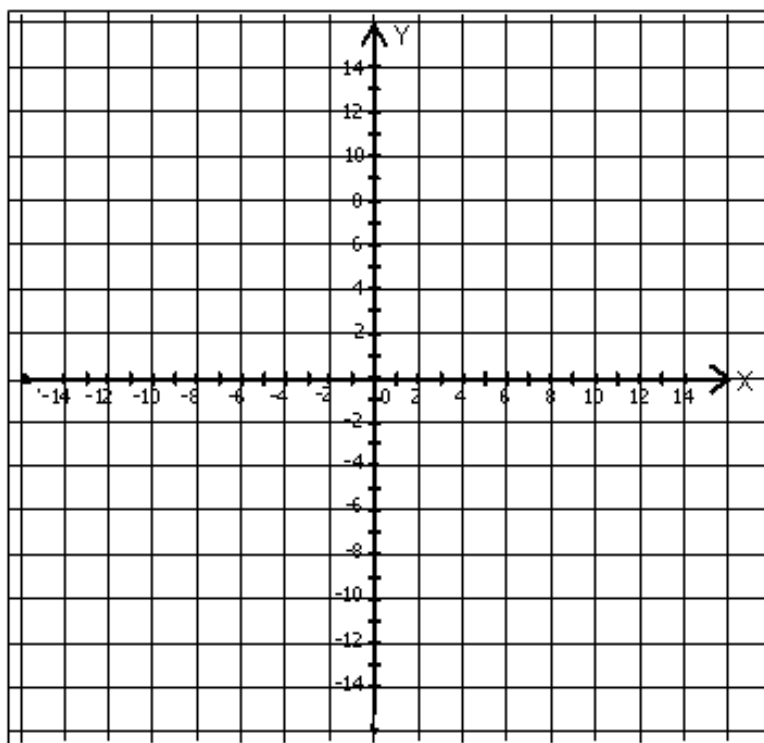
1. $y = 2x - 8$ .....(1)

$x = 3y + 4$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-2, \dots), (-1, \dots), (0, \dots), (4, \dots)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-5, \dots), (-2, \dots), (1, \dots), (4, \dots)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด .....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ .....

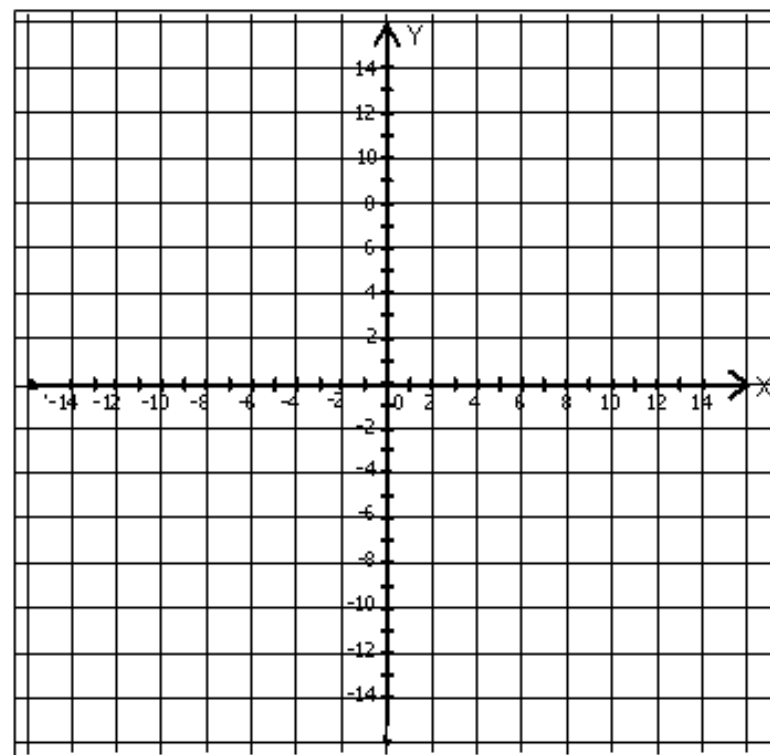
2. $x - 2y = 1$ .....(1)

$2x - 4y = 2$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1, \dots), (1, \dots), (3, \dots), (5, \dots)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-3, \dots), (-1, \dots), (1, \dots), (3, \dots)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด .....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ .....

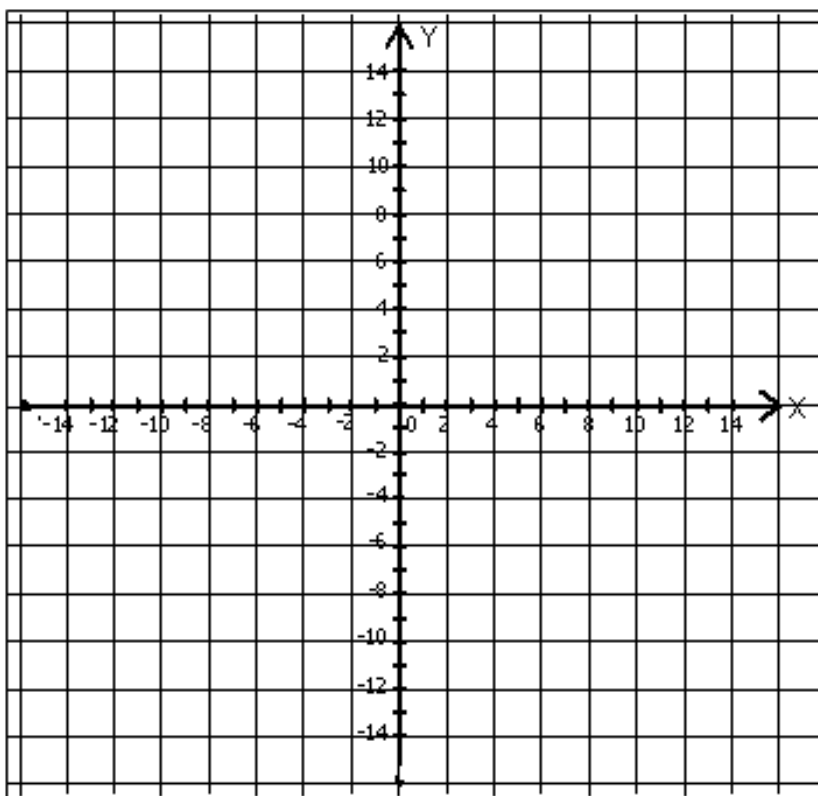
3. $y = 2x + 4$ .....(1)

$y = 2x - 4$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1, \dots), (0, \dots), (1, \dots), (2, \dots)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-2, \dots), (-1, \dots), (0, \dots), (1, \dots)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด .....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ .....

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 3

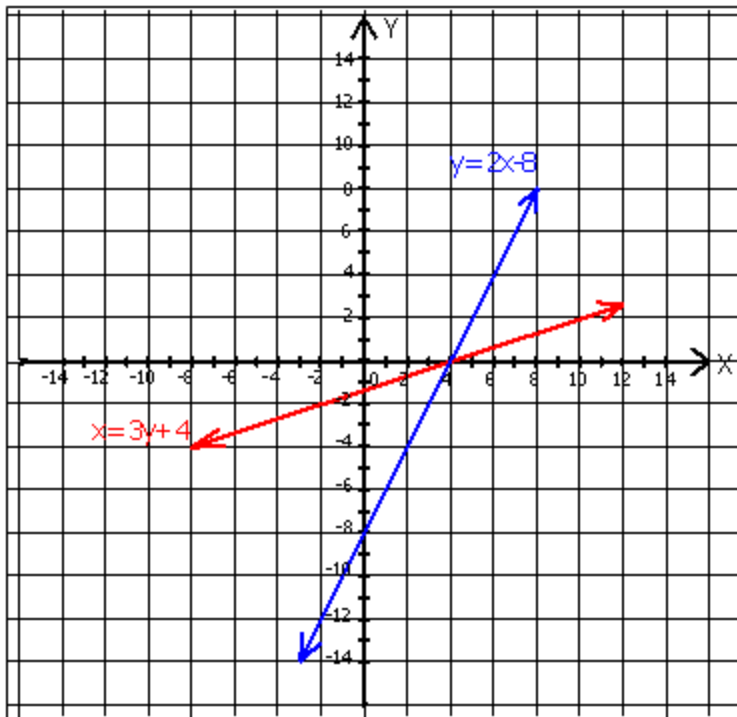
1) $y = 2x - 8$ .....(1)

$x = 3y + 4$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-2,-12), (-1,-10), (0,-8), (4,0)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-5,-3), (-2,-2), (1,-1), (4,0)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด $(4,0)$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ $(4,0)$

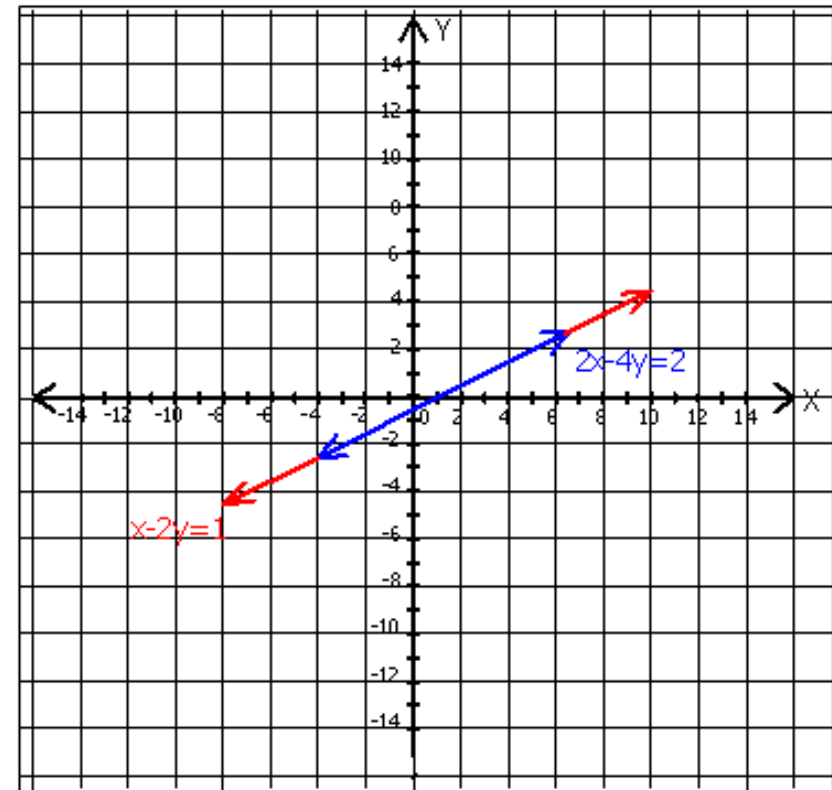
2) $x - 2y = 1$ .....(1)

$2x - 4y = 2$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1,-1), (1,0), (3,1), (5,2)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-3,-2), (-1,-1), (1,0), (3,1)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟซ้อนทับกันจึงไม่มีจุดตัด

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ มีคำตอบมากมายไม่จำกัด

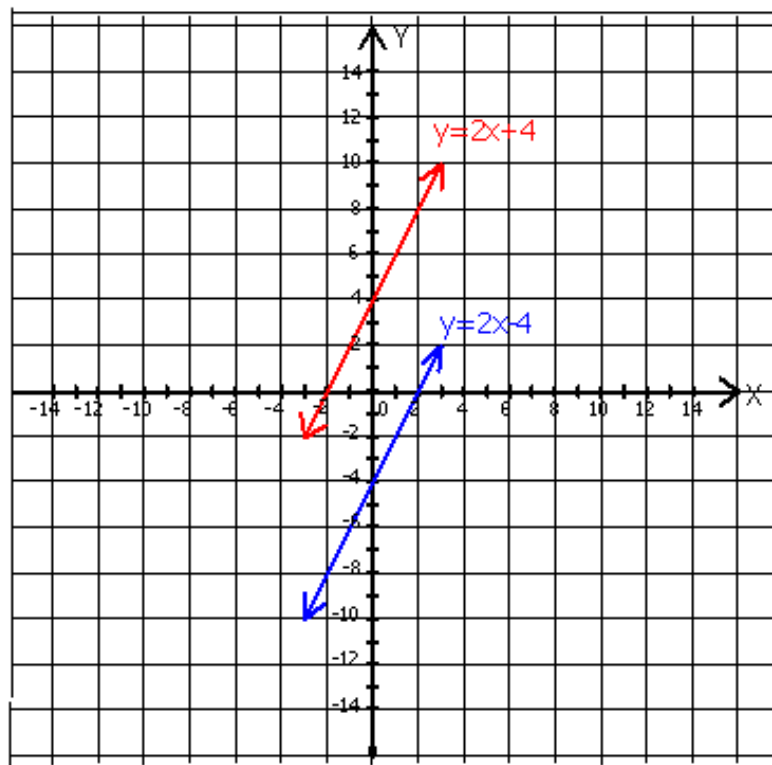
3. $y = 2x + 4$ .....(1)

$y = 2x - 4$ .....(2)

จาก สมการที่ (1) คำตอบของสมการ คือ $(-1,2)$, $(0,4)$, $(1,6)$, $(2,8)$

สมการที่ (2) คำตอบของสมการ คือ $(-2,-8)$, $(-1,-6)$, $(0,-4)$, $(1,-2)$

นำคำตอบของสมการทั้งสองมาเขียนกราฟ

กราฟตัดกันที่จุด กราฟจะขนานกัน

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ ระบบสมการนี้ไม่มีคำตอบ

กรอบที่ 3 การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร โดยการคำนวณ

คุณครูจะวิธีการแก้ระบบสมการเชิงเส้น
สองตัวแปร โดยวิธีการคำนวณยากหรือ
เปล่านั้น

ไม่ยากหรอกค่ะ เราจะกำจัดตัวแปรตัวใด
ตัวหนึ่งให้หมดไป โดยอาศัยสมบัติการ
เท่ากันของการบวกและการคูณ

มาศึกษาจากตัวอย่างกันนะครับ

ตัวอย่างที่ 1

$$x + y = 3$$

$$2x - y = -12$$

วิธีทำ

$$x + y = 3 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$2x - y = -12 \quad \dots\dots\dots(2)$$

ต้องกำจัด y เพราะสัมประสิทธิ์ของ y มีค่าเท่ากัน

$$(1) + (2) \quad \quad \quad 3x = -9$$

$$x = -3$$

แทนค่า x ด้วย (-3) ใน (1) จะได้ $(-3) + y = 3$

$$y = 6$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการคือ $(-3, 6)$

$(1) \times 4$ และ $(2) \times 3$ ทำ
เพื่อให้สัมประสิทธิ์ของ x
หรือ y เท่ากัน

ตัวอย่างที่ 2

$$3x + 6y = 2$$

$$4x + 8y = 7$$

วิธีทำ

$$3x + 6y = 2 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$4x + 8y = 7 \quad \dots\dots\dots(2)$$

$$(1) \times 4 \quad \quad \quad 12x + 24y = 8 \quad \dots\dots\dots(3)$$

$$(2) \times 3 \quad \quad \quad 12x + 24y = 21 \quad \dots\dots\dots(4)$$

$$(3) - (4) \quad \quad \quad 0 = -13 \quad \text{ซึ่งเป็นสมการที่ไม่เป็นจริง}$$

ดังนั้นระบบสมการนี้ไม่มีคำตอบ

แบบฝึกทักษะที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรต่อไปนี้

โดยใช้วิธีการคำนวณ

1. $x + y = 12$ .....(1)

$$x - y = 6 \quad \dots\dots\dots(2)$$

วิธีทำ

(1) + (2) .....

.....

แทนค่า x ด้วย.....ในสมการที่ (1) จะได้ .....

.....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ.....

2. $2x + y = 16$ .....(1)

$$x - y = 11 \quad \dots\dots\dots(2)$$

วิธีทำ

(1) + (2) .....

.....

.....

.....

แทนค่า x ด้วย.....ในสมการที่ (1) จะได้ .....

.....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ.....

3. $2x - 5y = 1$ .....(1)

$$3x + y = 10 \quad \dots\dots\dots(2)$$

วิธีทำ

$$(2) \times 5 \dots\dots\dots (3)$$

(1) + (3) .....

.....

.....

แทนค่า x ด้วย.....ในสมการที่ (1) จะได้ .....

.....

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ.....

4. $3x - 2y = 4$ .....(1)

$$-2x + 4y = 0 \quad \dots\dots\dots(2)$$

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.

$$3x - y = 7 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$5x - 9y = 41 \quad \dots\dots\dots(2)$$

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 4

$$\begin{array}{lll} 1. & x + y = 12 & \dots\dots\dots(1) \\ & x - y = 6 & \dots\dots\dots(2) \end{array}$$

วิธีทำ

$$(1) + (2) \qquad 2x = 18$$

$$x = 9$$

แทนค่า x ด้วย 9 ในสมการที่ (1) จะได้ $9 + y = 12$

$$y = 3$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(9,3)$

$$\begin{array}{lll} 2. & 2x + y = 16 & \dots\dots\dots(1) \\ & x - y = 11 & \dots\dots\dots(2) \end{array}$$

วิธีทำ

$$(1) + (2) \qquad 3x = 27$$

$$x = 9$$

แทนค่า x ด้วย (9) ในสมการที่ (1) จะได้ $2(9) + y = 16$

$$18 + y = 16$$

$$y = -2$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(9,-2)$

$$\begin{array}{lll} 3. & 2x - 5y = 1 & \dots\dots\dots(1) \\ & 3x + y = 10 & \dots\dots\dots(2) \end{array}$$

วิธีทำ

$$(2) \times 5 \qquad 15x + 5y = 50 \qquad \dots\dots\dots(3)$$

$$(1) + (3) \qquad 17x = 51$$

$$x = 3$$

แทนค่า x ด้วย (3) ในสมการที่ (1) จะได้ $2(3) - 5y = 1$

$$6 - 5y = 1$$

$$-5y = -5$$

$$y = 1$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(3,1)$

$$\begin{array}{lll} 4. & 3x - 2y = 4 & \dots\dots\dots(1) \\ & -2x + 4y = 0 & \dots\dots\dots(2) \end{array}$$

วิธีทำ

$$(1) \times 2 \qquad 6x - 4y = 8 \qquad \dots\dots\dots(3)$$

$$(2) + (3) \qquad 4x = 8$$

$$x = 2$$

แทนค่า x ด้วย (2) ในสมการที่ (1) จะได้ $3(2) - 2y = 4$

$$6 - 2y = 4$$

$$-2y = -2$$

$$y = 1$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(2,1)$

$$5. \quad \begin{aligned} 3x - y &= 7 & \dots\dots\dots(1) \\ 5x - 9y &= 41 & \dots\dots\dots(2) \end{aligned}$$

วิธีทำ

$$(1) \times 9 \quad 27x - 9y = 63 \dots\dots\dots(3)$$

$$(3) - (2) \quad 22x = 22$$

$$x = 1$$

แทนค่า x ด้วย 1 ในสมการที่ (1) จะได้ $3(1) - y = 7$

$$3 - y = 7$$

$$-y = 4$$

$$y = -4$$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(1, -4)$

ถ้าทำถูกน้อยกว่า 3 ข้อ ไปศึกษาใหม่นะคะ
แล้วกลับมาทำแบบฝึกทักษะอีกครั้ง

กรอบที่ 4 ทบทวนการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

จากที่นักเรียนได้ศึกษาการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร เรามีวิธีแก้ระบบสมการ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การเขียนกราฟ

วิธีที่ 2 การคำนวณ

ซึ่งคำตอบของระบบสมการมี 3 แบบ นักเรียน
ยังจำกันได้หรือเปล่านั้น

แบบฝึกทักษะที่ 5 คำตอบของระบบสมการมี 3 แบบ คือ

แบบที่ 1.....

แบบที่ 2.....

แบบที่ 3.....

จะถูกหรือเปล่าไปดูเฉลยกันค่ะ

คำตอบของระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรจะเป็น
อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวต่อไปนี้

- 1) มีคำตอบเดียว คือ จุดที่กราฟตัดกัน
- 2) มีหลายคำตอบ เพราะ กราฟซ้อนทับกันหรือเป็น
เส้นตรงเดียวกัน
- 3) ไม่มีคำตอบ เพราะกราฟขนานกัน หรือเพราะไม่มี
จุดร่วมของกราฟทั้งสอง

แล้วนักเรียนรู้ไหมคะว่า เรานิยมใช้
วิธีใดในการแก้ระบบสมการ

รู้ค่ะ วิธีการคำนวณไข่ม้อยคะ เพราะว่า
วิธีการเขียนกราฟอาจทำให้คำตอบที่
ได้มาคลาดเคลื่อนได้ค่ะ

เก่งมากค่ะ ถ้านักเรียนเข้าใจแล้ว คุณครู
ว่านักเรียนไปทำแบบฝึกทักษะ ทบทวน
ความรู้กันนะคะ

แบบฝึกทักษะที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรต่อไปนี้

1. $x + 2y = 4$ .....(1)

$2x + 3y = 7$ .....(2)

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. $3x + 2y = 13$ .....(1)

$3x - 2y = 5$ .....(2)

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 6

1. $x + 2y = 4$ .....(1)

$2x + 3y = 7$ .....(2)

วิธีทำ

$(1) \times 2$ $2x + 4y = 8$ .....(3)

$(3) - (2)$ $y = 1$

แทนค่า y ด้วย 1 ในสมการที่ (1) จะได้ $x + 2(1) = 4$

$x = 2$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(2,1)$

2. $3x + 2y = 13$ .....(1)

$3x - 2y = 5$ .....(2)

วิธีทำ

$(1) + (2)$ $6x = 18$

$x = 3$

แทนค่า x ด้วย 3 ในสมการที่ (1) จะได้ $3(3) + 2y = 13$

$y = 2$

ดังนั้นคำตอบของระบบสมการนี้ คือ $(3,2)$

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้กราฟได้
2. แก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรโดยใช้การคำนวณได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. เมื่อเขียนกราฟของสมการเชิงเส้นสองตัวแปรในระบบเดียวกัน เส้นตรงเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไร
  - ก. ไม่ตัดกัน
  - ข. ตัดกันที่จุดหลายจุด
  - ค. ตัดกันที่จุด ๆ เดียวกัน
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. คำตอบของระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีจำนวนไม่จำกัดเมื่อใด
  - ก. เส้นตรงทับกัน
  - ข. เส้นตรงขนานกัน
  - ค. เส้นตรงตัดกันที่จุดเดียว
  - ง. ถูกทุกข้อ
3. จากระบบสมการ $2x + y = 3$ และ $x + 2y = 5$ มีลักษณะของคำตอบอย่างไร
  - ก. มีคำตอบเดียว
  - ข. ไม่มีคำตอบ
  - ค. มีคำตอบไม่จำกัด
  - ง. ถูกทุกข้อ
4. กราฟของระบบสมการ $2x - y = 1$ และ $x + 2y = 8$ มีลักษณะเป็นอย่างไร
  - ก. เส้นตรงตัดกันที่จุดหลายจุด
  - ข. เส้นตรงตัดกันที่จุด ๆ เดียว
  - ค. เส้นตรงขนานกัน
  - ง. เส้นตรงทับกัน

5. กราฟของสมการในข้อใดขนานกับกราฟของสมการ $4x - 5y = 6$
  - ก. $5y - 4x = 10$
  - ข. $5x - 4y = 6$
  - ค. $5x + 4y = 10$
  - ง. $5x + 4y = 6$
6. คำตอบของระบบสมการ $x + y = 12$ และ $x - y = 6$ คือข้อใด
  - ก. (9,1)
  - ข. (-9,2)
  - ค. (-9,4)
  - ง. (9,3)
7. คำตอบของระบบสมการ $x - y = 5$ และ $x + y = 19$ คือข้อใด
  - ก. (-7,12)
  - ข. (12,-7)
  - ค. (12,7)
  - ง. (7,12)
8. คำตอบของระบบสมการ $x + y = 16$ และ $x - y = 0$ คือข้อใด
  - ก. (-8,-8)
  - ข. (8,8)
  - ค. (-8,8)
  - ง. (8,-8)
9. กราฟของเส้นตรงสองเส้นที่กำหนดด้วยสมการ $y = x + 1$ และ $y = 2x - 1$ ตัดกันที่จุดใด
  - ก. (2,5)
  - ข. (2,4)
  - ค. (2,3)
  - ง. (2,2)
10. คำตอบของระบบสมการ $3x - y = 8$ และ $2x - y = 6$ คือข้อใด
  - ก. (2,-2)
  - ข. (2,2)
  - ค. (-2,2)
  - ง. (-2,-2)

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. <u>ตอบ</u> ง	6. <u>ตอบ</u> ง
2. <u>ตอบ</u> ก	7. <u>ตอบ</u> ค
3. <u>ตอบ</u> ก	8. <u>ตอบ</u> ข
4. <u>ตอบ</u> ข	9. <u>ตอบ</u> ค
5. <u>ตอบ</u> ก	10. <u>ตอบ</u> ก

